

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 639/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Jozef Holič s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B3-6T/135/2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B3-6T/135/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B3-6T/135/2020 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré jej **j e** Mestský súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **500 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

- Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 6. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-6T/135/2020. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadostučinenia v sume 6 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh v podstatnom vyplýva, že na Okresnom súde Bratislava III bola 20. novembra 2020 podaná obžaloba na [REDAKOVANÉ] pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona v súvislosti s dopravnou nehodou z 12. júna 2019, keď obžalovaná ako vodička motorového vozidla nedala prednosť sťažovateľke ako chodkyni prechádzajúcej cez priechod pre chodcov. Poškodená sťažovateľka následkom zrážky utrpela zranenia s dobou liečenia nad 42 dní.

3. Okresný súd trestným rozkazom z 1. decembra 2020 uznal obžalovanú za vinnú zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona a odsúdil ju na trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov, pričom podmienienečne odložil výkon trestu na skúšobnú dobu v trvaní 24 mesiacov. Zároveň jej uložil trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze riadiť motorové vozidlá všetkého druhu na dobu 36 mesiacov a zaviazal ju k náhrade škody. Trestný rozkaz z 1. decembra 2020 bol na podklade odporu podaného obžalovanou zrušený. V napadnutom trestnom konaní, ktoré je v súčasnosti vedené na mestskom súde, nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

4. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v namietanom porušení označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a charty zbytočnými prietáhmi mestského súdu v napadnutom trestnom konaní. Sťažovateľka zrekapitulovala doterajší priebeh trestného konania, pričom osobitne poukázala na jeho celkovú dĺžku, ako aj vydané uznesenia okresného súdu o pribratí znaleckého ústavu do konania, ktoré boli opakovane zrušené Krajským súdom v Bratislave. Uvedené skutočnosti, rovnako aj viaceré súvislé obdobia nečinnosti považuje sťažovateľka za prejav zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, ktoré majú za následok porušenie označených práv.

5. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 639/2024-9 zo 17. decembra 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľky

6. Predseda mestského súdu vo svojom vyjadrení zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania. Zároveň uviedol, že zákonný sudca konal bez prietáhov tak, ako mu to jeho pracovná zaťaženosť umožňovala. Pritom poukázal na štatistické výkazy trestných vecí zákonného sudcu od roku 2020. Dal do pozornosti jeho zdravotné problémy, ktoré prekonal v roku 2024, a skutočnosť, že v roku 2024 odišla zo senátu asistentka pracujúca na trestnom oddelení 20 rokov. Poukázal aj na pretrvávajúci akútny nedostatok administratívnych pracovníkov mestského súdu.

7. Vzhľadom na obsah súdneho spisu a vyjadrenia predsedu mestského súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľku na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a charty je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti mestského súdu v napadnutom konaní.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

10. Uvedená trestná vec patrí k štandardnej agende všeobecných súdov a nemožno ju považovať za právne zložitú. Zo súhrnu procesných úkonov mestského súdu ani z vyjadrenia jeho predsedu nevyplýva žiadna objektívna okolnosť, ktorá by indikovala skutkovú zložitosť napadnutého konania.

11. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že čiastočne ovplyvnila dĺžku konania, keďže z dôvodov na strane jej právneho zástupcu boli odročené 3 pojednávania, čo vo výraznej miere prispelo k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Tieto skutočnosti ústavný súd musel vziať do úvahy pri rozhodovaní o výške požadovaného finančného zadosťučinenia.

12. V súvislosti s posudzovaním postupu mestského súdu v napadnutom konaní ústavný súd už na úvod konštatuje, že samotnú skutočnosť, že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ani po viac ako 4 rokoch od podania obžaloby, nemožno z ústavnoprávneho hľadiska ospravedlniť. Ústavný súd po preskúmaní procesného postupu mestského súdu uvádza, že postup mestského súdu bol vo výraznej miere poznačený jeho nečinnosťou, ako aj jeho neefektívnou činnosťou.

13. Prokurátor okresnej prokuratúry podal okresnému súdu obžalobu 20. novembra 2020, pričom zákonný sudca rozhodol trestným rozkazom z 1. decembra 2020, proti ktorému podala obžalovaná 22. decembra 2020 odpor. Ústavný súd už v danej fáze zaznamenal prvé súvislé obdobie nečinnosti konajúceho súdu, keďže na základe podaného odporu zákonný sudca až 8. júna 2021, teda po polroku nečinnosti, určil pojednávanie na 19. august 2021, na ktorom vydal uznesenie o pribratí znaleckého ústavu do konania. Uvedené uznesenie bolo zrušené uznesením krajského súdu 23. novembra 2021, následne zákonný sudca v rozpore s právnym názorom krajského súdu v zrušujúcom uznesení na najbližšom pojednávaní uskutočnenom 28. júna 2022 opätovne pribral do konania znalecký ústav na účely vypracovania znaleckého posudku. Aj opätovné pribratie znaleckého ústavu bolo zrušené uznesením krajského súdu zo 16. decembra 2022, pričom krajský súd, poukazujúc na neodôvodnenú svojvôľu zákonného sudcu, opätovne konštatoval, že potreba pribratia znaleckého ústavu v uvedenej trestnej veci nie je daná. Ústavný súd musí vziať do úvahy

obsah oboch kasačných rozhodnutí krajského súdu, ktorých samotná existencia je výrazným prejavom neefektívnosti v postupe okresného (v súčasnosti mestského) súdu.

14. Po vrátení spisu krajským súdom 13. januára 2022 bol okresný súd vo veci 7 mesiacov nečinný, pričom až 6. júla 2023 nariadil termín najbližšieho pojednávania na 24. október 2023, ktoré sa neuskutočnilo z dôvodu na strane právneho zástupcu sťažovateľky. V roku 2024 boli vo veci určené ďalšie 2 termíny pojednávania (12. 3. 2024 a 24. 9. 2024), ktoré boli odročené z dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľky. Najbližší termín hlavného pojednávania je naplánovaný na 28. január 2025. Ústavný súd po preskúmaní súdneho spisu konštatuje, že zo spisu nevyplýva žiadna objektívna okolnosť, ktorá by vedela ospravedlniť pomerne ležérny postup okresného súdu v danom období, ktorému nič nebránilo aktívnejšie pristupovať k nariadovaniu termínov pojednávania.

15. Ústavný súd nemôže prisvedčiť argumentácii predsedu mestského súdu, ktorý dĺžku konania ospravedlňoval aj implementáciou tzv. súdnej mapy a s tým súvisiacou reorganizáciou súdnej sústavy spojenou s prechodom právomocí na mestské súdy, ako aj zmenou asistentky senátu. Tieto okolnosti nie sú objektívne spôsobilé v plnom rozsahu ospravedlniť celkovú dĺžku konania a obdobia nečinnosti v postupe konajúceho súdu, ktoré mali za následok vznik zbytočných prietáhov.

16. S ohľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania poznamenanú nečinnosťou mestského súdu, ako aj jeho neefektívnou činnosťou, ústavný súd dospel k záveru, že prietahy v napadnutom konaní boli v rozhodujúcej miere spôsobené práve postupom mestského súdu, ktorý nepostupoval v napadnutom konaní v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia veci. Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

17. Vzhľadom na to, že konanie ešte stále nie je právoplatne skončené, ústavný súd zároveň prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (výrok 2 tohto nálezu).

18. Na margo označeného čl. 47 charty ústavný súd uvádza, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom neodôvodnila presah jej veci s právom Európskej únie, čím je podmienená aplikačná pôsobnosť charty. Zo súdneho spisu mestského súdu taktiež nevyplýva, že by uvedené trestné konanie svojím predmetom akokoľvek súviselo s právom Európskej únie. Ústavný súd preto tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

19. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). V tejto veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom v okolnostiach veci, predovšetkým po zohľadnení zavinenia sťažovateľky za opakované odročenie nariadených

pojednávani, považuje ústavný súd za primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 500 eur, ktoré je mestský súd povinný zaplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3 tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovet (výrok 5 tohto nálezu).

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd podľa § 73 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uložil mestskému súdu povinnosť nahradit' sťažovateľke trovy konania, ktorých výšku vyčíslila sumou 500 eur. Ústavný súd preskúmal vyúčtovanie trov podľa advokátskej tarify. Aktuálna výška tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri zastupovaní pred ústavným súdom je 1/4 výpočtového základu (§ 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), čo predstavuje za jeden úkon právnej služby 343,25 eur (bez režijného paušálu a bez dane z pridanej hodnoty). Tarifná odmena za dva úkony právnej služby a režijný paušál vrátane dane z pridanej hodnoty je 856,75 eur. Sťažovateľkou uplatnený nárok na náhradu trov je síce nižší ako tarifná odmena, ústavný súd je však viazaný rozsahom návrhu, preto priznal sťažovateľke trovy v uplatnenej výške 500 eur, ktorú je mestský súd povinný zaplatiť na účet jej právneho zástupcu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu